

UREDNIŠTVO ZARJE je v Ljubljani, Franciskanska ulica št. 8 (tiskarna I. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11. dopoldne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in praznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

NAROCNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za Avstro-Ogriško in Rusno K 21.60, polletna K 10.80, četrtletna K 5.40, mesečna K 1.80; za Nemčijo celoletno K 26.40; za ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 30.—

Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob pol 11. dopoldne.

UPRAVNIŠTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer luserati: enostopna petlirvstia 30 vin, pogojen prostor, poslana in teklane 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.

Nefrankirana ali premalo frankirana pisma se ne sprejemajo. Reklamacije lista so poštne proste.

Stev. 536.

V Ljubljani, v torek dne 18. marca 1913.

Leto III.

Delo in počitek.

Stoletje para in elektrike, brzjava in telefona, stoletje najbolj razvite industrije in najbolj tužnega suženjstva, stoletje najbolj razširjene kupčije in najhujšega izkoriščanja imenujejo naši fantazije polni oboževalci modernega življenja stoletje dela, in mislijo, da ni lepšega izraza za gotovo dobo ljudske zgodovine. In pesniki, ki izobno jahajo Pegaza, dokler je krotak, ki so pravi mojstri forme in lepo zvonečih besed, nam slikajo ta vek v najlepših barvah, kar jih premore bujna fantazija tradicionalnih poetov. Romance in ode, romani in drame nam opisujejo šum in hrup velikih industrialnih mest, ruvanje in suvanje in pehanje ljudi v lovu za dobičkom, boj posameznikov in celih razredov, slojev in narodov kot največji ideal ljudskega plemena. In iz vseli ditiramb v prozi in poeziji je vedno slišati slavo delu, delu časti!

A kakor vsaka reč, če prestopi gotove meje, ni več dobra, dasi bi bila sama po sebi koristna, tako je tudi brezprimerna častitev dela postala neskončno škodljiva za vse človeško pleme. In čas je, da se zakliče dela lačnemu ljudstvu: Stoj! Kaj slavite in častite vedno delo, katero jemlje vam in vašim bratom kruh, katero vas duševno in telesno uničuje, katero vas spreminja v živino, v mašine? Podobni ste otroku, kateremu se dopadajo milo dehteče cvetlice na travnikih, pa si jih natrga, kolikor le more, si napolni z njimi spalnico, ne vedoč da ga bo njih vonj zadušil. Tam zunaj jih cvete sicer stokrat, tisočkrat več, a tam ne zapirajo zraka nikake stene ali stropi; njih dišava se razkropi po vesoljnosti. Tu, v spalnici je pa druga. Tako ste se zaljubili v delo, in sedaj ga nimate nikdar dovolj, in ga zahtevate vedno več in več. Seveda — z delom hočete zaslužka. Nevedneži! S svojim večnim delom si ga ravno jemljete, ker izdelujete desetkrat več, kakor je ljudstvu potrebno, in zaradi tega nimate niti sami najbolj potrebnih reči.

To je neumno, pravite — imate prav. To je zelo neumno, a kdo je tega kriv? Kdo drugi, nego vi, ki izdelujete noč in dan vrednosti in tako uničujete vrednost svojega dela. Kdo drugi, nego vi, ki prodajate deset, dvajset, štirinajst ur dela na dan za nekoliko borihi desetice in h koncu še poljubite roko, katera si prilasti ves plod vašega dela?

V ušesih vam je zavnela pesem, ki slavi delo, in sedaj mislite res, da ni na svetu nič lepšega od dela; sedaj ste pozabili, da je svet lep in velik, in ne vprašate se več, zakaj ste na svetu. Odprite vendar oči in mislite nekoliko, mislite sami in potem govorite, zakaj vendar živite. Mar le zato, da vas zapro do smrti v rudnike, kamor nikdar ne prihaja solnce, v tvornice, kjer ni nikdar čistega in zdravega zraka, v delavnice, kjer vam vsakovrsten prah polni pluća ter jih pretvarja v gnezdlo bacilov? Ali zato, da orjete in kopljete spomladi in jeseni, po leti in po zimi, da imajo bogatci lepe fine pogače in kolače, vi pa še ovse-njaka ne? Ali je večno delo res življenje?

Delo je po vaših nazorih svrha tega življenja; a to je velikanska zmota. Kar bi vam moralo biti le sredstvo za življenje, vam je postalo sveto. Vi bi morali živeti, da uživate svet in njegove lepote, in delati le toliko, kolikor bi bilo treba, da imate kruha in vina, obleke in stanovanja. Seveda, toliko bi morali delati vsi, nihče pa ne več.

Nikar se ne hvalite, da živite. Tega vam ne verjamem. Kdor živi, mora uživati, vam je pa vsak užitek neznan. Življenje bi moralo biti veselje; vaš obstanek je pa sama žalost in tuga. Ne zatrljajte mi, da je delo veselje. To pravi lahko Spielhagen v svojih romanih, a vaše živ-

ljenje ni roman, temveč tragedija. Da, še tragedija ni, ker je za to preveč enostavno, preveč brezpomembno. Vi ne živite, vi še celo ne vegetirate. Kajti cvetlica, ki vegetira, duhti in je lepa — oh lepa! Kje pa je vaša lepota? Mar v vaših blelih licih in upadlih očeh? V vaših nagubanih obrazih in sključenih postavah? Ne, ne — Vi niste in ne morete biti lepi, ker delo, vaše suženjsko delo ne trpi lepote.

Vi ne živite, vi ne vegetirate — vi ste stroji, avtomati, ki nimajo druge svrhe, kakor edino delo; ali pa še manj, ker je stroj vaš gospodar.

Jaz — ne slavim več dela, zakaj moderno delo je strup za človeštvo. In če hočete zopet postati ljudje, pričneite drugače misliti. Ako hočete živeti, morate uživati, za uživanje je pa potreben počitek, dolg počitek — več počitka kakor dela.

Vi nič ne poznate in nič ne veste, ker se niste ničesar učili. Seveda, kdaj bi se pa učili? Ko ste bili štiri do šest let sedem let, ste morebiti krave pasli, in to je bil gotovo najlepši čas vašega življenja. Okolo sebe travnik s pisanimi cveticami, nad seboj modro nebo, po katerem razliva solnce svojo svetlobo in nobene druge skrbi, kakor to, da krava ne zbežja. A koliko vas je, ki so uživali to srečo? Toliko krav ni na svetu, da bi bili laho vsi pastirji. Vi ostali pa nikdar niste bili mladi. Kot otroci ste že začeli delati, ker oče in mati nista imela kruha. O, tovarnar ima mehko srce. On sprejme tudi otroke v delo, pa jim plača desetico ali pa dve na dan. Zakaj bi ne, ko je to njegov dobiček? Tovarnar je pametnejši od vas. Njemu je ljubše, da dela sto ali tisoč ljudi zanj, dočim on lahko uživa. Ali ste pa vi pametni, da vas sto in tisoč dela noč in dan le za to, da eden lahko uživa?

Ne, jaz trdim, da niste pametni. In oni, ki hvalijo današnji vek kakor zlato dobo človeškega rodu, so neumni ali pa hudobni.

Nočem vas spominjati zlatih časov pastirjev iz Arkadije, da bi se vam preveč ne cedile sline. Nočem vam opisovati idil iz starih, zdavnaj minolih časov nekdanjih Grkov in Slovanov, ki so uživali ta lepi svet in njegove darove, ker vas nočem dražiti. A spomniti se moram vendar vsaj srednjega veka žalostnega spomina, ki je bil pa vendar v marsikaterem oziru boljši za ubožega trpinca, kakor pa današnji čas.

V srednjem veku je cerkev zajamčila delavcu 90 počitnih dni na leto, namreč 52 nedelj in 38 praznikov, in te dni je bilo vsako delo strogo prepovedano. V očeh »svobodoumne« buržvazije je bil »o največji greh cerkve, in buržvazija je postala le zaradi tega »brezverska«, ker je cerkev zahtevala počitek za delavce. Se je ko je nastopila kupčijska in industrialna buržvazija na oder javnega življenja, se je začelo opazovati sovraštvo do praznikov. Cesar Henrik IV. je zahteval od papeža, naj zmanjša število praznikov, a papež se je temu uprl. L. 1666. je pa škof Peregrinus v Parizu sam prepovedal 17 praznikov. Sedanji papež je šel še dalje. In danes, ko se je prelevil klerikalizem v vernega služabnika kapitalizma, ne misli skoraj nihče več na to, da je treba delavcu počitka, dasi je postalo delo mnogo bolj težko in nevarno.

In delavci sami niso prijatelji praznikov, ne ljubijo počitka. Oni hočejo delati, vedno delati, da bi zaslužili kruha. Kako dolgo pojde to še naprej?

Ali še ne boste sprevdeli, da ne bo konca vašega trpljenja, vašega mučenja, vašega suženjstva, dokler vlada na svetu dandanašnji kapitalistični »red«? Ali se še ne boste združili, da ustvarite novo človeško družbo, katera zjamči vsakemu članu dovolj časa za počitek, veselje, izobraževanje in življenje?

Kakor je Darwin odkril zakon organske narave, tako je Marx zasledil zakoni zakon človeške zgodovine. V tem kratkem stavku je hotel Engels v svojem znamenitem nagrobnem govoru označiti pomena Marx kot raziskovalca. In tudi resnično moremo primerjati pomen in važnost njegovih odkritij samo z onim možem, ki je postavil vse naše mišljenje na glavo. Deset let pred Darwinom je pokazal Marx razvojni zakon človeške družbe. Ali še veliko težje, nego veliko prirodno spoznanje, se je uveljavilo njegovo odkritje. Zakaj močnejši in trdnjši kakor predsodki usnega izročila, ki naj bi premagalo razvojni zakon v naravi, so bili interesi, ki so se zoperstavliali priznanju Marxovega nauka. Tudi usoda njegovega lastnega nauka sledi iz njegove teorije. Odkriven materialistični, zgodovinskega naziranja, ni bila onstran od življenja, sklepe, ki jih je izvajal proti sedanjemu kapitalističnemu družabnemu redu, so bili in so največje aktualnosti. Da so se vrste razvijale, je motilo cerkev. Da mora kapitalizem poginiti ob svojem lastnem nasprotju, da razvojne tendence moderne družbe ne poznajo izhoda, nego osvoboditev politične oblasti po organiziranem delavskem razredu, so bila bodala v srca meščanske čutečih. Od Marx se je naučil proletarijat spoznavati moči in sile, ki živo delujejo v naši družbi; Marx je gledal usodo kapitalističnega sveta, Marxu zahvaljujemo gotovost zmage v našem boju, da si bo k razredni zavesti zdramljeni proletarijat priboril socialistično družbo.

Veliko dlje čez proletarske meje sega obudovanje za teoretično delo Marx. Kdor hoče izmeriti njegovo gorečnost do moder, delavsk.

Odprite oči! Ozrite se po svetu! Lep je, vaš pa ni, ker vam večno delo ne da časa, da bi ga uživali. Združite se, zedinite se, da osvojite ta svet za sebe, za ves človeški rod!

Zgled kovinarjem.

Dunajski kovinarski in strojni industrijalci so se pred nekaj tedni zbrali okrog zelene mize in sklenili izpreti vse kovinarske delavce cesarskega Dunaja, če bi se le-ti upirali pogodb, ki bi fabrikante nič ne stala, kovinarskim delavcem pa nič ne prinesla. Sele po štirih tednih prenehanja so jim zastopniki Zveze kovinarjev zaupno zašepetali na uho: »Tako pogodbo, ki bo ublažila obupni gospodarski položaj kovinarjev, ali pa nobene.«

V zadnjem trenutku so šele odnehali industrijalci od svoje prenapetosti. Zato se je zloščal spor zaradi tarifnega gibanja. Sprejet je bil načrt zedinjenja in tako so se začeli prepričati resnejši boji.

Bilo je pred 7 leti, ko je par članov Zveze avstrijskih industrijalcev sklenilo ustanoviti »a dunajski« okoliš posebno zvezo. Takrat se je ustanovila današnja »Zveza dunajskih industrijalcev«, katera si je nadelo nalogo, da združi vse podjetnike Dunaja v skupino, katera pa bi bila kot privesna organizacija centrale »Avstrijskih organizacij podjetnikov«. Ta smoter je Zveza dunajskih industrijalcev dosegla še v višji meri, ker so stoprav tedaj dunajski kovinarji zahtevali zvišanje mezd.

Vsak memorandum kovinarjev posameznih podjetij, katerega so predložili podjetnikom in v katerem so označili svoje zahteve, je imel za posledico, da se je »Zvezi dunajskih industrijalcev« priklonil kak nov član, ker je v tej »Zvezi« našel posamezen podjetnik zavetišče proti svojim delavcem in njihovim zahtevam, katere je po moči skušal odbiti. Pred poltretjim letom so se pa morale obnoviti mezdne pogodbe, ker so se med tem iztekle. Takrat je bila »Zveza dunajskih industrijalcev« sila močna. Da bi se pa še bolj okrepila njih moč in obenem oslabilo moč »Zveze kovinarskih delavcev«, so določili dobo, da poteko vse mezdne pogodbe, na 1. marca 1913. Na ta način je bilo treba s 1. decembrom 1912 odpovedati 86 pogodb. Ko se je podala odpoved, se je dunajski podjetniki niso bogve kako ustrašili, ker se jim je promet zaradi krize na Balkanu precej zmanjšal. Zato so spričetka sklenili, da bodo odklonili vse delavske zahteve sploh. Kovinarski delavci na Dunaju se pa za načela podjetnikov niso zmenili in so preko njihovih groženj sestavili za vseh 86 podjetij nove zahteve, zaradi katerih so dvigali potem podjetniki prah v »Zvezi dunaj. industrijalcev«. Da, še celo več; gospodje so zahtevali od delavcev delavcem pogoje, kakor: pridržanje dosedanjega 54urnega tedenskega dela in pogodbo za dobo petih let s čisto neznatnim zboljšanjem mezd, katero so bili pripravljene izvesti tudi potem splošnega izprijetja vseh delavcev na Dunaju. In tako so na zadnji glavni skupščini pred tremi tedni sklenili, da izpro vse kovinarske delavce, če bi le ti ne pristali na pogoje podjetnikov. Med tem pa je priprala v srečno luko »Centrale« tudi »Zveza kovinarskih producentov«, ki je seve takoj vplivala na tedanji štadij spora glede novih pogodb. To pa zato, da izrabi posamezna določila novih

pogodb zase, ko bo morala svojo kolektivno pogodbo, ki zapade koncem junija t. l., nanovo skleniti z »Zvezo kovinarskih delavcev.«

»Centrala« je predložila junctim, da ima sedaj določeni delovni čas, doba pogodbe in termin poteka, veljata tudi za vse pogodbe enako, t. j. tudi za pogodbe z »Zvezo kovinarskih producentov« (čeprav te pogodbe zapadejo šele koncem junija t. l.)! Po šestkratnih pogajanjih, pri katerih bi se bila kmalu vsa zadeva pone-srečila celo do fiaska, prišlo je do soglasja v smislu, da imajo pogodbe vseh 86 podjetij enake pogoje in veljavo treh let, t. j. do 1. marca 1916.

Iz te kolektivne pogodbe posnemamo tele točke: stare minimalne mezde se zvišajo po-prečno za 4 do 6 h. Tako dobe izučeni delavci, kakor ključavničarji, mehaniki itd. po izučbi namesto 34 do 38 h zdaj 40 h na uro; v drugem letu 50 h (sedaj 46 do 48 h, v tretjem 52 h) ta točka je nova. »Dreherji« na dveh klopek dobe 60 h (doslej 48 do 56 h), »Werkzeug-dreherji« in ključavničarji po 66 h (novo), kovaški učenci pri pečen mestu 50 do 54 h, sedaj 58 h, in oni, ki imajo že sedaj na uro 58 h, dobe 60 h, ključavničarji in kotlarji — predelavci 60 h (52 do 56 h), kovaški pomagači 40, 50 in 52 h (40 do 46 h), kotlarski pomagači 44 h (36 do 40 h). Kvalificirani pomožni delavci pri strojih dobe minimalno 44 h (38 do 44 h); pomožni delavci-dinarji dobe 40 h (34 do 38 h); pomožne delavke 26 h (24 do 26 h) in tam, kjer je že obstojala višja minimalna mezda, se zviša za 2 h. Modelni mizarji dobe namesto sedanjih 50 in 60 h, 55 h in 65 h; mladinski pomožni delavci do 16. leta 30 h (22 do 26 h).

Zvišanje mezd znaša ne glede na akordantne 3 h na uro za vse delavce. Oni, ki so v zadnjih treh mesecih že dobili tako zvišanje pridejo na vrsto šele po preteku novih treh mesecev.

Čisti delovni čas se je znižal od 54 na 53 in pol tedenskih ur. V podjetjih pa, kjer je krajši delovni čas (torej pod 53 in pol ur), ostane status neizpremenjen za dobo pogodbe.

Cezurno delo se je doslej plačevalo do 9. zvečer s 25%, po 9. pa s 50 % doklade. Odslej pa se bo plačevalo do 8. ure zvečer 25%, od 8. zvečer pa do 5. ure zjutraj s 75% doklade v razmerju s plačo na uro. Istotako se pri čezurnem delu določa počitek 10 minut na breme obrata.

Za nedeljsko delo se bo odslej plačevalo 75% za profesioniste in strojne delavce, 50% za pomočnike in režijske delavce. Doslej se je plačevalo na splošno le 50% več.

1. majnik se praznuje.

Glede akordantov se je doseglo toliko, da se jim garantira za gotov zaslužek. Akordantu se akordne cene ne smejo znižati, več kakor po navadi.

Delavcem se mora najmanj 24 ur prej naznaniti, da imajo delati čez uro.

To pogodbo so delavci po ostri debati z veliko večino glasov sprejeli.

Zdelo se mi je potrebno, recitirati mnenje dunajskih sodrugov in njihove uspehe. Pri tem se živo spominja žalostnega stanja kovinarjev v Stabilimento tecnico v Trstu, kjer se delavcem z nasajenimi bajoneti brani pot do pravice človeškega življenja. Vlada podpira hajduška žrela mogotcev na vseh koncih in krajih; žandarje in policaje pošilja zoper nas in podpira oderuško politiko, inspirirano po zainteresiranih faktorjih. Pošilja nam Tiszine pozdrave; in če

Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice

Rezervni zaklad nad 700.000 kron.

Stanje hranilnih vlog 20 milijonov kron.

Obrestuje hranilne vloge po čistih 4 3/4 % brez odbitka rentnega davka.

Značajnost Marxova.

Pred tridesetimi leti je na highgatskem pokopališču govoril Friderik Engels nagrobni govor svojemu umrlemu prijatelju. Deset let pozneje, ko so častili delavci vseh dežel velikega mrtveca, je deloval Engels z vso vmeno na izvršitvi tretjega zvezka »Kapitala«. Tako se spaja z dnem Marxove smrti spomin, ki more po svojem bistvu in vsebini biti le slavljenje Marx in Engelsa.

Neločljivo je zvezano njiju delovanje. Ene-ga ne moremo omeniti, ne da bi se spominjali drugega, in v tej neločljivosti se razodeva že tudi posebnost našega slavlja. Ni namenjeno samo osebnosti enega socialnega demokrata, ampak pred našimi duševnimi očmi je posebljena socialna demokracija. Zakaj kar bi mogel danes samo umetnik posneti kot simbolično podobo iz gibanja množic, z njega vedno naraščajočo delitvijo dela, to je bila nekdanj živa resničnost. V možeh, ki sta komaj 30 let stara, ustvarila manifest za zvezo komunistov, se je tudi resnično pojavilo popolno bistvo moderne socialne demokracije. Ne v enem človeku, le v skupnosti se je moglo vtelesiti. Bratska vzajemnost, brez kate-re si našega gibanja niti misliti ne moremo, je dobila svoj izraz, svojo predpodobo v oni brezprimerni skupnosti dela, katera je Marx in Engelsa spojila v dejansko enoto.

Ta enota potrebuje le eno ime, in tako se ne godi nobena krivica — in tudi Engelsu bi se ne zdelo — če se spominjamo dela obeh v imenu preje umrlega.

razreda, mora občutiti spoštovanje pred velikim mislecem. Nobeden velikih raziskovalcev, nobeden duševnih velikanov, od klasičnega starega veka, ni bil tako trdno spojen z maso kakor ravno Marx. To pa ni učinil samo njegov nauk, marveč njegov značaj.

Marx ni bil zgolj raziskovalec možnosti proletarske revolucije; on je pred nami kot revolucionar, kot oni mož, ki je čutil poklic in nalogo proletariata. Razredni boji s bili vse-bina zgodovine vseh razrednih družb. Izšli so iz razrednega občutka, iz razrednega interesa. Sele v Marxu oživi razredna zavest. Nauka o razrednem boju ni izsledil le v teku zgodovine, proletarska razredna zavest je vladala v njem kot silno čuvstvo. Marx je nam drag in kot razredno zaveden mislec in kot revolucionar. On, ki se je leta 1848, z vsem ognjem svoje strasti boril za demokratske pravice, on je vedel že takrat, da je zmaga meščanstva le mimogredoč dogodek v velikem boju, ki se mora dobojevati! Komunisti povsod podpirajo revolucionarni pokret proti obstoječim družabnim in političnim razmeram. Ali v vseh gibanjih poudarjajo last-ninsko vprašanje kot podlago vsega dela. Tako je oznanjal Marx v komunističnem manifestu. Dogodki leta 1789, in 1848, ga niso omamili; že pred marčnimi dnevi je bil zaveden prvoborilec proletarske revolucije.

Ali v vseh teh lastnostih nismo izčrpali tega, kar ga dela predstavitelja moderne socialne demokracije. Marx stoji pred porotniki v Kelmo rajnu »zaradi poziva k oboroženemu upor«. Marx gre v London v prognanstvo. Vse muke pretrpi; leta in leta živi v največji bedi, v naj-

strašnejši revščini. In tako se povzdigne Marx i kot mislec i kot značaj do enakega viška. Za kar smo mu najbolj hvaležni, njegovo največje volilo: zaupanje zmage, ki sledi iz njegovega iz-poznanja — ga ni zapustilo niti v najtežjih dne-vih njegovega življenja. Kakor hrast je bil, ob katerega se upirajo vetrovi, kakor skala v morju, ki jo hočejo razdrobiti morskali valovi; a nje-ga ni uklonila nobena sila, zakaj v svoji notranjosti je doživel, in je bil prepričan, da je stvar, zakatere je trpel, stvar človeške pri-hodnosti.

Mišljenje moderne socialne demokracije le-ži v njegovi glavi, njeno čuvstvovanje v njegove-m srcu. Ali tudi pri njenem vsakdanjem delu je sodeloval prvi z neutrudljivo žilavostjo, z z največjo vmeno: Organizator Marx. In najvišji cilj, h kateremu stremimo, združitev delavstva vseh dežel v zvezo proti kapitalu, je mednarodni Marx prvi označil v komunističnem mani-festu in jo tudi uresničiti izkušal v oni organizaci-ji, ki je bila groza in trepet evropskih vlad in upanje zatiranih.

In tako živi vse, kar je živelo v Marxu, še naprej v socialni demokraciji. Vse naše upanje, vse naše hrepenenje, vse naše mišljenje, naš cilj in naše delo, naše potrpljenje kakor tudi za-vest zmage je bilo utelešeno v Marxu. V njegovem imenu se izraža vse, kar nas navdaja v njegovem imenu bo delavski razred, ki se je zavedel svoje naloge, razdril okove kapitalizma in zgradil nov svet, v katerem bo izžemanje izkoriščanje in izsavanje popolnoma ne-mogoče.

A. — g. —

bi vzkipela zahteva delavstva po pravici do nasilstev in če bi se komu izmed krivcev današnjega položaja podedila kapljica »plemenite« krvi iz nosa, poslala bi nam obsedno stanje in dunajskega krvnika.

Nasilstvo, sodrugi, pa je, kakor zgodovina kaže, le skrajno sredstvo. Moderni boji proletarijata se mu izogibajo; za moderni boj pa je treba modernega orožja: **krepke organizacije**. Pristopajte v naše organizacije, formirajte internacionalne socialistične bojne vrste proti internacionalnemu združenemu kapitalizmu. Naj vas ne vodi v boj za primitivne pravice misel na narod in politično sovraštvo; kajti narodi bodo močni le tedaj, ko bodo iztrebili svoje pijavke in ko bo delavstvo lahko iz svojega truda napolnilo lačne želodce. Bodite v boj za pravice možje!

Ignac Mihevc.

Ljubljana in Kranjsko.

— **Skrb avstrijske vlade za ljudsko izobrazbo.** V finančnem odsuke je poslanec sodrug Winarsky posvetil v avstrijsko šolstvo. S številkami je podrl visoko »kulturo« naše države. V letih 1904/05 je bilo v vsej državi 66,1% vseh javnih ljudskih šol enorazrednic ali dvorazrednic. V letu 1910 se je skrcilo to število na 63,4%. Več kakor polovica otrok je na Avstrijskem, ki ne dobe za življenje drugega od družbe, kakor da znajo za silo brati, računati prav kamo, pisati pa kvečjemu svoje ime. Eno- in dvorazredne šole so običajno prenapolnjene, obisk je nereden in tako prihajajo ti otroci v življenje, ne da bi imeli podlago, na kateri bi se lahko sami dalje učili. Ali sodrug Winarsky je povedal še lepše reči in vladne gospode — reprezentantov deželni klik — ni bilo prav nič sram. Kaj jim je mar ljudska izobrazba, samo da klerikali in liberalci vseh ver in narodnosti spravijo lepo milijonske zahtevke za mornarico, nove topove in enako ropotijo pod streho. **Leta 1910 ni moglo 177.658 šoloobveznih otrok obiskovati pouka (samo v Galiciji jih je bilo 153.758), ker niso imeli kam hoditi.** Za nove vojašnice je seveda vedno denar na razpolago. »Zarja« je pred kratkim pošteno osvetlila ljudsko-šolsko mizerijo na Kranjskem. A tudi po drugih avstrijskih kraljevinah ni dosti boljše. V Šleziji je 59% vseh šol eno- in dvorazrednic, na Moravskem 60,2%, na Češkem 50,7%, na Nižje Avstrijskem 40,9% itd. Deželne klike so povsod enake, deželni denar se razsipuje za vsako stvar, le za šole ga ni. Avstrijska kultura, to je onih 177.658 analfabetov!

— **Ne ubijaj!** Iz Novega mesta nam poročajo: Če se kmečki fantje po svoji »stari navadi« v pijanosti pretepo in med seboj pobijejo, jih državna oblast postavi pred poroto. Če se pa v kakšnem krščanskem zavodu zgodi, da človeka vsled napačnega zdravljenja pošljejo na oni svet, je to pač »nesrečen slučaj«, preko katerega skoči kvečjemu s kakšno zmedeno kritiko v kakšen meščanski list mirno na dnevni red. Ali je pa to zgolj iz človeškega stališča tudi prav? En tak »nesrečen slučaj« se je zgodil v bolnici »Usmiljenih bratov« v Kandiji. Znano je, da je tam umrl strokovni učitelj na deželni kmetijski šoli na Grmu, Anton Planinšek, star še le 32 let. Ne samo vsak laik pri nas in daleč naokoli, tudi veščaki, ki poznajo bolezen, zaradi katere je Planinšek umrl, so trdno prepričani, da bi Planinšek, namesto da počiva pod prerano rušo, danes ravno tako hodil živ in zdrav po zemlji, kakor tisti, ki so z njim vred oboleni na isti bolezni. Kaj pa je imel Planinšek drugega kot hripo ali influenco, ki se je razlezla v začetno sipozicijo k vnetju oprsne mreže. Že je bil izven nevarnosti in zdraveči ga zdravnik dr. Buh mu je priporočal, naj se varuje prehlada. Če bi se pa stanje vendar le poslabšalo, naj ga takoj obvesti, da ga pride obiskat. Dr. Buh se je odpeljal na deželo, a ko se je popoldne vrnil, je že izvedel, da so Planinška prepehali v bolnico Usmiljenih bratov. Na deželnem zavodu, kjer je ravnatelj in drugi lahko preboleli ravno isto bolezen, za tega ubogega učitelja nankrat niso imeli dovolj prostora in postrežbe, brez zdravnikovega dovoljenja so ga v sapi prepehali v bolnico. Med potjo je revež dobil pljučnico. Morda tudi šele v bolnici sami Zeka zdravili so ga z — **ledom in alkoholom**. **Preoblekli pri odprtem oknu**, ga pustili brez nadzorstva, ko je vsled take »kure« najhujše trpel, vsled česar jim je baje parkrat ušel iz sobe. Nazadnje je dobil še nevarno vnetje črevesnega katara. Bolniški zdravnik je bil več časa v Ljubljani. Revež je zahteval, naj mu pošljejo dr. Buha ali dr. Straška. Usmiljeni bratje pa so v svojem krščanskem usmiljenju rekli, da tega ni potreba. No, Planinšek je umrl; in nobena kritika ga ne zbudi več k življenju. Ampak nekaj je, kar nas navdaja s strahom: Če se namreč v bolnici Usmiljenih bratov v Kandiji tako zdravijo lj. dje, ki so nekaj in ki kaj imajo, kaj si moramo misliti še le o tistih revežih, ki nič nimajo in ki pridejo in izginejo kot nepoznani?

— **Iz Šiške.** Na seji občinskega odbora so bili sprejeti v občinsko zvezo vsi od personalnega odbora predlagani prosilci. Nadalje je občinski odbor sklenil podpirati prošnjo gospe Marije Seidlove — soproge g. župana — za podelitev koncesije za zajtrkovalnico v prostorih bivše Kotnikove prodajalne v župana Seidlove hiši na Celovski cesti. — Na predlog finančnega odbora je bilo sklenjeno, da se proda občinski svet (70 do 80 kvadratnih metrov), kateri leži med posestvom gospe M. Štrukelj in občinsko cesto, nasproti gostilne pri Anžoku. Cena sveta se še ni določila. Predsedoval je gospod podžupan Maurer, gospod župan Seidl se je nahajal na Ogrskem.

— **Spodnješišenskem zdravstvenemu svetu v nujen predarek.** »Prebivalstvo Sp. Šiške doleti lahko danes ali jutri ista nesrečna epidemija, kakor je doletela pred par leti Postojno in ki razsaja danes v Trbovljah ter v Beli cerkvi. Kakšna nesreča je to za kraj, kjer se ta bolezen vgnezdila, vedo dotičniki, katere to zadene. A ne samo to! Koliko trpita tudi kupčija in promet! V Šiški, katere stoji pred durmi Ljub-

jane zna biti tudi tu isti vzrok nesreče, namreč slaba in čez vse nesnažna pitna voda. V Sp. Šiški je napeljan vodovod, ali te dobrote so žalibog deležni le redki prebivalci te vasi. Voda se največ porablja iz vodnjakov. A kje stoji ti, kako so narejeni, kakšna voda je v njih? Poleg vrtov, ulic ali dvorišč stoji ti vodnjaki, skopani le nekaj metrov globoko, brez vsakega trdnega obzidja ali betona. Na ta način se lahko steka vsa nesnaga v te vodnjake. Osebito pa sedaj v spomladanskem času, ko se izvažajo na bližnje vrtove vsakovrstna gnojila in blato. Ni čudno potem, da se najde v vodi teli vodnjakov najrazličnejša nesnaga, v kateri se potem še zaradi mrčes kot namerček. Dobroto te vode si lahko vsak predstavlja. Čudno pri vsem tem je le dejstvo, da še ni zadela Sp. Šiško ista nesreča, kakor danes Trbovlje. Zatorej gospodje v zdravstvenem svetu, poskrbite za kolikor mogoče hitro odstranitev teh v toliki meri škodljivih vodnjakov. V vaših rokah leži usoda spodnješišenskega prebivalstva, pobrigajte se torej dokler je še čas, po toči zvoniti je prepozno. Mogoče se bo dobil še kak starokopitež, ki bo temu mojemu nasvetu ugovarjal, a dotični ne premisli, da Šiška ni danes vas, kot je bila pred 20 leti.« Tako piše pameten šišenski liberalci v »Slov. Narodu«. Radovedni smo, ali se bodo liberalci te besede, v liberalnih svetih bukvali zapisane, prijele. Ko je sodr. Anton Kristan na zadnjem shodu prav z enakimi besedami opozoril na pretečo nevarnost, so se vodniki šišenskega liberalizma grdo namrdnili in pokazali, da se niso nič naučili iz tistih časov, ko se je liberalna korifeja — načelnik požarne brambe! — javno zaključila, da dokler bo živ, ne bo vodovoda v Šiški. Počasi nemara kapirajo, ampak prav počasi!

— **Ljubljanska podružnica planinskega društva »Die Naturfreunde«** priredi v sredo dne 19. t. m. popoldanski pešizlet čez Zalog v Dolsko. Povratek skozi Dol, St. Jakob ob Savi, Snebrje v Ljubljano. Sestanek ob 1. popoldne v parku na Hrvaškem trgu. — V slučaju dežja izleta ne bo.

— **Prvi nastop glinškoviškega tamburaškega zbora.** Viškoglinška podružnica »Vzajemnosti« je imela v nedeljo popoldne na Glincah v »Ameriki« lepo veselico, na kateri je prvič nastopil novi tamburaški zbor glinškoviške podružnice »Vzajemnosti« in res precizno izvajal svoj program. Veselica se je razvila v prav prijetno zabavo. Obiskana je bila dobro in vsi sm se prav prijetno počutili med udeležniki in udeleženkami veselice. Želimo še več enakih prijetnih zabav na Glincah, pa tudi drugod bi bile prav dobrodošle.

— **Društvo slovenskih inženirjev** je imelo v nedeljo, 16. marca v »Unionu« letošnji občni zbor, na katerem se je zbralo lepo število društvenikov in ki se ga je po odposlancih gg.: arhitektu Orahoviču, inženirju Filipoviču in inž. Brozoviču udeležilo tudi zagreb. društvo hrv. inženirjev. Zborovanje je vodil stavbni nadsvetnik g. Klinar; tajniško poročilo je podal nadkomisar g. Skaberne. Iz poročila povzemamo, da je društvo tudi v minulem letu napredovalo: število članov je naraslo od 74. na 81; postavljen je temelj za društveno strokovno knjižnico. Poročilo omenja sodelovanje inženirskega društva v »Matico Slovensko« glede na vprašanje tehnične terminologije. Društvo je oddalo na željo dež. vlade svoje strokovnjaško mnenje o uvedbi malega formata za opeko, nadalje mnenje o ljubljanskem kanalizacijskem načrtu, o razdelitvi inženirskih zbornic, o interesu za sodelovanje na razstavi v Lipskem. Končno omenja akcijo glede na rabo inženirskega naslova in za reformo srednjih šol. Predavanj je bilo v minulem letu troje. — Blagajniško poročilo rudarskega svetnika g. Stergarja omenja, da je imelo društvo 2440 K 85 vin. dohodkov, 2581 K 94 vin. izdatkov in 141 K 9 vin. primanjkljaja; društveno premoženje znaša 803 krone. Za tekoče leto so proračunani stroški in dohodki na 2461 kron. Občni zbor je odobril račun in proračun in podelil blagajniku odvezo s pohvalo. — Pri volitvi je bil g. Klinar per acclamationem izvoljen za predsednika, po listkih pa g. Skaberne za tajnika, g. Stergar za blagajnika in g. Orel za odbornika; v nadzorstvo sta bila izvoljena obrtni nadzornik g. Santrčič in ravnatelj g. Remec; v društveni sod pa gg. Pavlin, Sbrizaj, Endlicher, Hilbert in Zajec. — Nato je g. Skaberne poročal o delih odbora za terminologijo in o tozadevnih stihih z Matico Slovensko in hrvaškim inženirskim društvom; objevali so vsi odborovi predlogi. Arhitekt g. Orahor iz Zagreba poroča, da priredi hrvaško društvo v avgustu devetdnevno poučno potovanje po Bosni, Hercegovini in Dalmaciji, in vabi slovenske inženirje, da se pridružijo. Ko je bil še v stalno delegacijo avstr. inženirjev za društvenega zastopnika izvoljen načelnik kurilnice g. Šega, je predsednik g. Klinar zaključil občni zbor.

— **Iz Žirov.** Da še živi med našimi kmeti duh samozvesti in upornosti, so lepo pokazali dne 14. marca Ledinski kmetje; zloglasni župnik Jelenec, ki za vsako stvar sitnari in se rad tožari iz same zlobe in škodoželjnosti, je sklical na ta dan »konkurenčno obravnavo«; debelušni župnik je zahteval, naj mu siromašni kmetje in bajtari popravljajo in olepšavajo farovž, ki je že itak najlepša stavba za stanovanje v Ledinah, poleg tega še cerkev, mežnarijo in drugo. Toda ledinski kmetje, od katerih so mnogi tudi rudarji ter hodijo v bližnjo Idrijo na delo, so dali ta dan duška svojim čuvstvom nad nesramnim početjem tega farja, ki je najbrže mnenja, da naj njegovemu samoljubju streže vsa župnija. Kakor vihar so doneli klci iz vseh pljuč: Do zdaj si nas, za naprej pa nas ne boš več odiral! ako Ti ni všeč, poberi se, pa pojdi proč; saj Te ne maramo! Saj te ne rabimo! Mi naj poginjamo od lakote, samo da se boš Ti debelil! Nič, niti vinarja Ti ne damo! Proč z pijavko! Fajmošter Jelenec ima sicer trdo kožo, vendar ga je ta soglasni protest, ta splošna obsodba poparila; videl je, da se mu majo tla pod nogami, da se ovčice ne puste

striči s kožo vred. Videl je, da ne pomaga draga državna komisija, da je odvisno le od volje ljudstva. Ako bi bili vsi kmetje tako odločni in samozavestni, kakor so bili ta dan kmetje v Ledinah, pa bi bilo na mah konec tiranstva in despotizma tako od strani duhovništva kakor od državne birokracije. Pri tem lepem in krepkem protestu je bil navzoč tudi žirovski župan. Petrič, on bi se bil gotovo rad izkazal in »pomagal« popu, pa je videl da vspricho splošne razburjenosti to ne gre, in bi se mu kaj lahko pripetilo, da bi bil moral jako hitro odnesti svojo »brihtno« glavo, ako ne bi molčal; zato je rajši stisnil rep in miroval.

— **Iz gledališke pisarne.** Danes, v torek, opereta »Jesenski manevar« za nepar z odličnim gostom, gospo Irmo Polakovo iz Zagreba, v vlogi prostovoljca Marosija. Gospa Pola: kova je bilo mnogo let najpriljubljenejša moč slovenskega gledališča; v Zagrebu se je razvila iz operetne subrete v izbornu operno pevko. Sedaj deluje še skoraj več v operah, nego v operetah. Na repertoarju ima poleg drugih Micaleo v »Carmen«, Mimi v »Bohème«, Jeleno v »Zrinjskem«, Čo-cho-san v »Madame Butterfly«; v zadnjem času je pela glavno partijo v d'Albertovi operi »Hči morja« (»Liebeskette«) z največjim uspehom pri občinstvu in najtoplejším priznanjem skladatelja, ki je svoje dete v Zagrebu sam dirigiral. V sredo popoldne ob 3. se ponovi vesela burka »Pred poroko«, ki je vzbujala pri premijeri toliko dobre volje, da občinstvo kar ni moglo iz smeha. Cene za to predstavo so zelo znižane. V sredo ob 7. zvečer se ponovi za par opereta »Jesenski manevar« z domačo subreto gdno. Fantovo. Opera pripravlja »Tosco« in »Mignon«. V Cankarjevem »Kralju na Betajnovi« gostuje naš rojak g. Borštnik, ki praznuje 19. t. m. tridesetletnico svojega igralskega delovanja.

— **Umrli so v Ljubljani:** Alojzija Gressel plem. Baraga, podpolkovnikova vdova in posestnica, 59 let. — Alojzija Celik, čipkarica, 52 let. — Anton Gale, bivši užiteniški paznik, 47 let. — Franc Bizovičar, sin ključavničarskega pomočnika, 11 let. — Nada Kavčič, hči železniškega uradnika, 2 leti.

— **S trebuhom za kruhom.** V soboto se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 14 Hrvatov, 13 jih je šlo pa v Inomost. 200 Lahov se je peljalo na Ogrsko, 250 v Spodnjo Avstrijo, 30 pa v Novo mesto. — 350 ruskih Poljakov se je odpeljalo v Kanado. — V nedeljo je šlo v Ameriko 17 Hrvatov, 6 Slovencev in 27 Macedoncev; nazaj je prišlo pa 200 Slovencev in Hrvatov, 50 Lahov se je odpeljalo na Dunaj, 48 pa v Budimpešto, 7 Kočevarjev je prišlo z Dunaja, 16 Hrvatov je šlo v Novo mesto, 10 v Heb, 4 pa v Beljak.

— **Izgubila je Angela Pekolj,** modistinja v Spodnji Šiški, zlato verižno zapestnico z dvema svetinjama. Pošten najditelj dobi nagrado.

— **Izgubljeno in najdeno.** Marija Podlesnikova je izgubila srebrno moško uro. — Neka dama je izgubila zlato zapestnico. — Mizar

Balkanski in mednarodni položaj.

Velesile pričakujejo, da zmanjšajo balkanski zavezniki svoje pogoje. Turčija odpušča albanske oficirje, ker jim ne zaupa. Z bojišč ni znamenitejših poročil.

POSREDOVANJE VELESIL.

Pariz, 18. O zadnji seji poslanikov v Londonu, na kateri se je razpravljalo o odgovoru balkanskih držav, krojižo v diplomatičnih krogih in po časopisju razne vesti. »Figaro« ima iz Londona posebno poročilo, v katerem slika ono sejo tako: »Čim so bili poslaniki obveščeni o odgovoru zaveznikov, je vstal angleški državni tajnik Edward Grey in izjavil: »Balkanskim zaveznikom se mora vsiliti brez-pogojno posredovanje.« Nemški poslanik je razdrl to argumentacijo s kratkimi besedami: »Kako pa hočete, da jim naložimo naše posredovanje? Kakšno sankcijo pa ima Evropa?« Potem je francoski poslanik nasvetoval rešitev, ki je bila naposled sprejeta: »Konferenca ni nič drugega kakor poštni urad, ki ima nalogo odajati obema strankama naznanila, s katerimi ne more storiti nič drugega, kakor da jih vzame na znanje. Ker so zavezniki kakor tudi Turčija načeloma sprejeli posredovanje, ima Evropa dolžnost in pravico naznaniti pravično rešitev, ki bi po njenem prepričanju zagotovila na Balkanu trajen mir. Če zavezniki ali pa Turčija odklonijo predloge velesil, pomeni to nezaupnico vsej Evropi, in tedaj morajo sami nositi vse posledice. Kakšni bodo predlogi zaveznikom. — Lahko si je misliti, da se ne bodo zelo razlikovali od onih, ki jih je obsegala nota velesil z dne 17. januarja. Kakšen bo uspeh energičnega nastopa velesil? Bati se je, da ne napravi pričakovanega vtiska. Zavezniki si ne delajo nobenih iluzij o praktičnih sredstvih, s katerimi razpolaga Evropa. Male balkanske države so postale velike. One to vedo, Evropa pa ne. Položaj je torej zelo težak. Med Avstrijo in Rusijo traja boj. Prva še vedno noče popustiti drugi v vprašanju Djakove. To je tembolj vredno obžalovanja, ker je bila Rusija pripravljena v zameno z dobrim ravnanjem, na katero je apelirala njena sosedja, popustiti v glavnem, v skadrskem oprasanju. Sedaj visi vse zopet med pisarnama obeh cesarstev.«

Nov predlog velesil.

Pariz, 18. »Temps« poroča: Velesile izdelajo predlog, ki rešuje vprašanje kolikor mogoče pravično in racionalno ter ga naznani balkanskim državam; te seveda ne morejo biti na noben način prisiljene, da ga sprejmejo; toda vedele bodo tedaj, kakšen je položaj, in težko da bi zavrnile predlog velesil, ne da bi storile kakšno koncesijo.

Andrej Rakuš je izgubil srebrno remontoar uro. — Služkinja Terezija Plahutova je izgubila hankovec za 20 K. — Ubald pl. Trnkoczy ml. je našel karbidno svetilko. — Dijak Andrej Levstik je našel kolesno napiljačo. — Neka dama je izgubila zlato brožo s tremi diamanti.

— **Ideal.** Spored za torek 18. in sredo 19. t. m.: 1. St. Gotthard. Iz Basca v Faido. Serija III. (V barvah.) 2. Sluga kupi vrtno klop. (Velekomično.) 3. Ljudje brez domovja. (Senzacijski detektivski roman v treh dejanjih.) 4. Avgustin, gentilmanski detektiv. (Komična učinkovitost.) 5. Kriz čez račun. (Humoreska v barvah.) 6. Prijateljski posvet. (Komično.) 7. Žurnal Pathé. 8. Gospod in gospa Moric rada ljubkujeta. (Komična učinkovitost. Samo zvečer.)

Trst.

— **Skupni volilni odbor** ima nocoj izredno važno sejo. Vsi odborniki naj se seje gotovo udeležijo.

— **Volilno delo** je že pri vseh strankah v polnem tiru. Tudi naši sodrugi se prav pridno gibljejo in pripravljajo za boj, o katerem je dejal predsednik političnega društva »Edinost«, da bo hujši, kakor na Balkanu. V nedeljo je sklicala naša stranka zaupne sestanke po okolič. Vse sestanki so se izredno dobro obnesli. Izvoljeni so bili lokalni odbori v Skednju, Rocolu, zgornjem in spodnjem, Sv. M. M. zgornji in spodnji, pri Sv. Ivanu, na Verdelci, Koloniji, Barkovljah in na Opčinah. Pripravljen je že vse za reklamacijsko postopanje in bodo imeli sodrugi v okolici priliko povsod pogledati, ali so vpisani v volilni imenik. Razveseljivo je dejstvo, da vlada med sodrugi navdušenje in bojevito razpoloženje. Na tem mestu pa priporočamo volilnim odborom prav toplo, da izvrše do pičice dane jim naloge.

— **Stavka v tehničnem zavodu** se nadaljuje. Pretečeno soboto sta se vršila dva shoda in v ponedeljek tudi dva. Delavci so slejkoprel solidarni in pripravljeni vztrajati do zmage. Na Dunaju se vrše pogajanja med zastopniki zveze kovinarskih delavcev in zveze delodajalcev. Oklic, ki smo ga objavili v sobotni »Zarji«, je bil razdan v tisočih izvodih med slovensko in italijansko delavstvo, ki se je s plemenitim navdušenjem odzvalo vabilu za podpisanje stavkajočih. Imena darovalcev bomo objavili v »Zarji«.

— **Zopet nesreča v škedenjskih plavžih.** V nedeljo se je zgodila v škedenjskih plavžih nesreča, ki bi bila kmalu zahtevala življenje dveh delavcev. Kakor pred mesecem bi se bila v nedeljo kmalu zadušila s plinom dva livarja. Čas bi pač bil, da bi vodstvo škedenjskih plavžev ukrenilo potrebne varnostne priprave, ki bi onemogočile take nesreče. Ako pa noče vodstvo tega storiti, bi bila dolžnost oblastnih, da to plavžem naroči. Kaj dela naš obrtni nadzornik?

— **Odbor pevskega odseka** ima v četrtek zvečer sejo.

Turško stališče.

Pariz, 18. »Journal« poroča, da je imel njegov dopisnik z raznimi člani vlade v Carigradu razgovore in resumira vtiske tako: Turčija se ne bo nikakor več direktno pogajala za mir, ker se je zaupala Evropi. Če se spor ne more rešiti s posredovanjem velesil, se bo vojna nadaljevala. Turška vojska je pripravljena na veliko bitko in ima veliko upanja. Če se ni mogoče izogniti takemu konfliktu, je verjetno, da bo vojska napredovala do Čorlu in da se razvije besen boj. Naj bo končni rezultat tak ali tak, na bojišču ostane več kakor 50.000 ljudi. Kar se tiče zaveznikov pogojev, so nekateri primerni za podlago mirovnemu pogajanju; drugi so absolutno nesprejemljivi. V vprašanju otokov sprejme Turčija odločitev Evrope. Vprašanje Krete ne povzroča nobenih težav. Odločno odklanja Porta vsako plačilo odškodnine. Tudi kapitulacijske pravice odklanja brezpogojno.

BREZPOGOJNO POSREDOVANJE.

Rim, 18. Velesile so soglasno potrdile izjavo londonske konference (?), da pripada Skader Albaniji, da rešijo velesile vprašanje otkov in da se odklanjajo vse zahteve po odškodnini; poslaniki v Atenah, Belgradu, Cetinju in Sofiji so dobili nalog pozvati ondote vlade, da sprejmejo brezpogojno posredovanje velesil in da ustavijo sovražnost, dokler traja posredovanje. (Ta vest je v kričnem nasprotju z vsemi drugimi in je vseskozi neverjetna.)

Milejši pogoji, kadar pade Odrin.

Frankobrod, 18. »Frankf. Ztg.« javlja iz Carigrada od strani, ki dobro pozna bolgarske razmere, da je pričakovati bistveno omiljenje trdih mirovnih pogojev, čim kapitulira Odrin.

Z BOJIŠČ.

Carigrad, 18. Zadnje uradno poročilo pravi: Pred Odrinom je bil majhen topniški boj, drugače pa nič posebnega. Preko Bulajira je plaval samolet, ki je moral pobegniti, ko so ga naši jeli obstreljevati. Pred Cataldžo so naše zapadno od Kastarija stoječe predstraže otvorile močno artiljerijsko strelbo proti sovražnim četam v Alkananu, in so jih razgnale z znatnimi izgubami. Del sovražnih čet se je moral umakniti za utrdbo, velik del pa v smeri proti Kabakši. Oddelek, ki je korakal proti Kalfakeju, je napadel sovražnika, ki je stal vzhodno od mesta, in mu je prizadel velike izgube. Sovražne čete so bile potisnjene od Kalfakeja, nato so naše čete zasedle mesto.

BITKA PRI DERKOSU.

Carigrad, 17. Včeraj ob 5. popoldne se je pričela severno, vzhodno od Derkosa bitka, kateri se pripisuje večja važnost. Na obeh straneh je udeležena artiljerija. Na sveh višjih točkah ob Bosporu je bilo slišati grmenje topov. Sočasno je turško brodovje bombardiralo silivrijske višave. Boj se je razvijal na celi črti z veliko silo.

GRKI V ARGIROKASTRU.

Atene, 18. V nedeljo so grške čete v dveh kolonah od Goradzija in Likokorija napadli sovražnika, ki se je utrdil pred Argirokastrom. Po krepkem nastopu Grkov je sovražnik opustil Argirokastro in se umaknil proti Tepele-niju. Grški polk je takoj navdušeno pozdravil njen od prebivalstva zasedel Argirokastro.

OKUPACIJA SAMOSA.

London, 18. »Daily Telegraph« poroča iz Aten: O okupaciji Samosa od strani grških čet je znanih še malo podrobnosti. Transport, ki ga je spremljala oklopnica »Specjal«, je v petek zapustil Pirej. V nedeljo so se čete izkrcale ter so zasedle otok in razglasile grško oblast nad njim ob navdušenih ovacijah prebivalstva. Tri velesile, ki so garantirale avtonomijo Samosa, namreč Francija, Anglija in Rusija, so bile obveščene o koraku grške vlade.

HAMIDJE.

Zasledovanje in bitka.

Milan, 18. »Italia« ima s Krfa poročilo o zasledovanju turške križarke »Hamidje«, katero so podvzele štiri grške topničarke po ob-streljevanju Drača in Sv. Ivana Meduanskega. Grška vlada je bila izdala ukaz, da odplujejo štiri topničarke »Aheleos«, »Pencos«, »Alfeos« in »Evrotas« proti jugu, dokler ne pridejo torpedolovci, ki so bili brzojavno poklicani od Egejskega brodovja. Prva topničarka grške eskadre je opazila deset milj od rta Rodoni turško križarko, ki je s polno paro skušala zbežati proti italijanskemu obrežju. Nedvomno je poveljnik križarke Ravf spoznal, da ne more več ostati v albanskih vodah, pa je hotel ubežati grškim ladjam, ali pa jih pričakati na širokem morju. Turška ladja je pričela s strelbo proti grškim ladjam, ki so plule s kratkimi presledki druga za drugo. Morje, ki je bilo razburkano, je oviralo gibanje flotilje, ki je plula z zmanjšano hitrostjo. Grki niso oddali ne enega strela. »Arheleos« je bil zadet od velike krogle, ki je poškodovala stroj. Žrtve ni bilo nobene. Ko se je znočilo, se je »Hamidje« okoristila s svojo večjo hitrostjo in je dosegla široko morje. Med tem, ko se je »Arheleos« popravljal v draški luki, je »Pencos« z vso silo skušal doseči obrežje, da obvesti enote grškega brodovja, da križari »Hamidje« po južnem Jadranskem morju in skuša doseči Sredozemsko morje.

ODRIN.

Neizpremenjen položaj.

Carigrad, 18. Brezzična brzojavna zveza z »Odrinom«, ki je bila nekaj dni prekinjena, je zopet urejena. Sukri paša javlja, da je položaj v Odrinu neizpremenjen; splošno stanje je zadovoljivo, v tujih kolonijah je vse v redu.

SKADER.

Belgrad, 18. Vesti z bojišča pravijo, da se vodi boj pred Odrinom in pred Skadrom z največjo silo. Padec Skadra je nevzdržljiv; pričakovati ga je bližnje dni, ker je položaj v mestu že neznosen.

TURKI IN ALBANI.

Carigrad, 18. Potrjuje se, da izstopajo albanski častniki v masah iz turške vojske. Neki albanski major, ki je pripadel generalnemu štabu, je bil izgnan iz vojske, češ, da je v prvi vrsti odgovoren za nezadostno oskrbo turške armade. Drugi Albanci so obtoženi zaradi izdajstva. Sedemdeset albanskih častnikov je moralo zapustiti službo. Nezaupnost vlade dosega tudi albanske civilne funkcionarje. Vali v Brusi je odstavljen; to je najbrž le za-

četek splošnega odstranjevanja Albancev iz državne službe.

MAHMUD ŠEVKET IN VOJAŠKA LIGA.

Carigrad, 18. Vpričo težav, ki se neprenehoma povečavajo, se trudi veliki vezir Mahmud Ševket paša, da bi na kakšen način dosegel sporazum z vojaško ligo. Obiskal je tudi princa Sahib Edina, ki spada med načelnike lige, da bi razpravljal z njim. V mladoturških krogih pa narašča vsled tega nezaupanje do njega, in uspehi je, da je agitacija zoper Mahmud Ševketa med mladoturki samimi močnejša in močnejša.

RAZPOLOŽENJE V CARIGRADU.

Bojevitost — pa nemogoča ofenziva.

London, 18. »Times« poročajo, iz Carigrada: »Videti je, da je sijajni polet »Hamidje« po Jadranskem morju ojunail bojno stranko, ki energično zahteva nadaljevanje vojne. Med tem pa študira vlada obširno poročilo vrhovnega poveljnika Izet paše o vojnem položaju. Generalnimus nasprotuje nadaljevanju vojne. Njegovo poročilo pravi, da so postale ofenzivne operacije na širši podlagi nemogoče. Boji pri Kadikueji in Sineki ter v okolici Istrandže niso imeli odločilnega pomena. San Stefanske čete, ki pripadajo večinoma desetemu vojnemu koru, so utrjene vzhodno od Kučuk-Čekmedže in ovirajo pohod Bolgarov v južnem delu čatalške črte.

Odrin za Janino.

London, 18. »Daily Telegraph« poroča iz Carigrada: Z mirovnega stališča se je položaj tako poslabšal, da so vojaški atašaji prosili za dovoljenje, da smejo zasledovati vojne operacije, in da pripravljajo, da odidejo vsak čas pred Čataldžo. Mlajši elementi v vojski se odločno upirajo predaji Odrina, in zahtevajo, da vložijo Turčija še zadnji napor, preden se pusti, da bi trdneja kapitulirala. Padec Janine je le še postril njih trdnost, pa pravijo, da mora Odrin masševati Janino. Ta tendenca je dobila še več opore, odkar se je zvedelo za mirovne pogoje balkanskih zaveznikov, ki so jih naznačili velesilam. Turško javno mnenje je razdraženo, ker zahtevajo Bolgari izhod do Marmarskega morja, potem zaradi zahtevane vojne odškodnine, najbolj pa zaradi nekakšnega protektorata nad kristjani v otomanskem cesarstvu.

ARETACIJA LUTFI BEGA.

Carigrad, 18. Aretacija Lutfi bega, ki je obdolžen udeležbe v znani zaroti proti mladoturkom in ki ga je policija dolgo zaman zasledovala, je povzročila majhen diplomatičen konflikt. Lutfi beg je bil aretiran v stanovanju komisnarja Lazarja, ko tega ni bilo doma. Lazarjev brat je dragomav avstrogrskega konzulata in je zaradi tega protestiral pri policijskem ravnatelju. Tudi avstrogrsko poslanstvo je protestiralo pri Porti, ki je obljubila zadoščenje.

SRBSKI NAMENI.

Belgrad, 18. V diplomatičnih krogih trdijo, da ima srbska vlada kakor tudi grška namen razglasiti aneksijo okupiranega ozemlja. Poseben kurir srbske vlade je odpotoval z važnimi dokumenti v Atene. Srbska vlada ima tudi namen ustanoviti za Srbijo poseben pravoslaven patriarhat, ki bi bil neodvisen od ekumenskega patriarha v Carigradu.

SRBSKI REZERVISTI.

Belgrad, 18. Večina rezervistov tukajšnje posadke je bila včeraj odpuščena. Danes bo odpuščen drugi del.

OPTIMIZEM V SOFIJI.

Milan, 18. »Corr. della Sera« javlja iz Sofije: Medtem ko se kaže v diplomatičnih krogih in v evropskem časopisju nekakšen pesimizem o usodi miru, se opaža v Sofiji nekaj dni izreden optimizem. Med velesilami, zavezniki in Turčijo se resno razpravlja o mirovnem vprašanju Zagotavlja se, da je zaključek predpogajani prav blizu in da se motijo oni, ki razlagajo dobesedno pogoje zaveznikov in izvajajo iz njih posledice glede na mir. Krutost zavezniških pogojev se mora smatrati le za igro, ki je iz mnogih razlogov potrebna. Zelo odločilna politična osebnost zagotavlja dopisniku milan-skega lista, da je mir bližji, nego se misli.

UPOR V BOLGARSKI ARMADI?

London, 18. »Exchange Telegraph Company« poroča, da se je ena divizija pri Čorlu uprla. Vojaški zahtevajo, da jih odpuste domov, da morejo obdelati polje. (Ker se v tej vojni na vseh koncih in krajih lažejo, bo treba še malo potrpeti, preden bo zanesljivo znano, kaj je na tej vesti. Čudnega pa ne bi bilo nič, ako bi kmetom jela predsedati vsa krvava komedija, ki jih ubija na bojišču, doma pa izpodkopava življenje njihovim rodbinam. Nazadnje bo prav naravno, če se bodo vojaški jeli vpraševati, čemu je vse to klanje in trpljenje, in kdo bo naposled imel dobiček od njega.)

BOLGARSKA IN RUMUNIJA.

Carigrad, 18. V vladnih krogih zagotavlja, da je rumunski minister za zunanje zadeve izjavil turškemu poslaniku, da mora Rumunija z ozirom na težke mirovne pogoje zaveznikov zvišati svoje zahteve po kompenzaciji od strani Bolgarske. (Nemara so si to izmislili v Carigradu, kjer imajo včas na svojo škodo preveč fantazije. Mogoče je pa že tudi, da raste požrešnost rumunskih bojarov, ki se v vsej tej zadevi vedejo skrajno pobalinsko. Sicer bo pa tudi to zaničljivo svojat minila prevzetnost, kadar se zdrimi rumunsko ljudstvo in se zave svojih pravic.)

Konferenca.

Peterburg, 18. Sasonov je naznanil poslanikom velesil, da prične konferenca za posredovanje v rumunsko-bolgarskem sporu v najkrajšem času s svojim delom. Zato prosí, da mu poslaniki naznanijo, če so dobili od svojih vlad

pooblastila in potrebne instrukcije. Čim dobi minister odgovor, se določi dan za začetek konference.

Avstrijski poslanik

v Peterburgu jemlje slovo zaradi Berchtoldove jeze.

Generalni štrajk v Belgiji je napovedan za 14. aprila.

Kralj Peter dobi dva milijona gaže.

ZOPER OBSTRUKCIJO SLOVENSKE KLERIKALCEV NA ŠTAJERSKEM.

Štajerski učitelji dobe draginjsko doklado vzlic obstrukciji.

Gradec, 18. Deželni odbor je sklenil vzeti v pretrus vprašanje draginjskih doklad dežel. nim uslužbencem in ljudskošolskim učiteljem, čim se vsled »male finančne reforme« poboljša finančni položaj štajerske dežele; ako deželni zbor vsled obstrukcije ne bo imel prilike, da bi uredil to vprašanje, ga izvrši deželni odbor na lastno pest. — Sklep deželnega odbora je hud udarec za slovenske klerikalne obstrukcioniste!

AVSTRIJSKI POSLANIK V PETERBURGU.

Dunaj, 18. V političnih krogih govore, da pojde avstrijski veleposlanik v Peterburgu grof Thurn v kratkem na dopust in se ne vrne več na svoje mesto. Sasonov je baje vprašal grofa Thurna, če Avstrija ne bi ugovarjala, ako bi Rusija objavila znani dodatek. Thurn je mislil na podlagi svojih informacij, da ni na takem dodatku nič hudega, pa je dal svoje dovoljenje. Zaradi te »nepredvidnosti« bo moral zapustiti Peterburg.

AVSTRIJA IN RUSIJA.

Pariz, 18. Iz Peterburga poročajo, da je zunanji minister Sasonov v razgovoru z nekim francoskim diplomatom izjavil: »Razmerje med Rusijo in Avstrijo je zadovoljivo, s pridržkom, da v nekaterih podrobnostih še ni dosežen popoln sporazum. Rusija stoji na stališču, da ima Djakova pripadli Srbiji. V skaderskem vprašanju ostane pri tem, kar je Rusija obljubila, toda ne sme se prezreti, da ima pri končni rešitvi moč dejstev velik pomen.«

AVSTRIJA IN SRBIJA.

Budimpešta, 18. Ogrska carinsko politična centrala je poslala vladi zaupno spomenico, v kateri navaja, kaj da lenko dovoli Avstrija Srbiji pri sklepanju trgovinske pogodbe. Centrala je označila naslednje privolitve: 1. uvedbo listin za izvoz žita, ki bi omogočila, da se uvaža iz Srbije prav toliko žita brez carine, kakor se izvažja iz našega carinskega ozemlja; 2. na ogrskem ozemlju se naj napravijo etablismani, ki bodo sprejemali srbsko živino za rejo in klanje. Najostrejšje se obrača spomenica proti določeni meri uvoza mesa, dalje tudi naglašja, da nima nobena druga država tako visoke carine na meso kakor Avstrija; 3. za meso naj se uvedejo izvozne listine, kolikor mesa se izvažja iz Avstrije, toliko naj se ga uvaža brez carine iz Srbije; 4. znižanje carine na krmo; 5. za uvoz ječmena naj se tudi uvedejo izvozne listine.

PROTI VOLILNI GOLJUFILJI.

Budimpešta, 17. Socialisti in opozicijske stranke so včeraj priredile v Budimpešti velik protesten shod proti Tisza Lukasevi volilni reformi. Udeležba je bila ogromna. Govorili so poslanci Justh, Vaszonyi, grof Zichy in Apponyi, ter sodrug Buchinger. Shod je sprejel resolucijo, ki energično protestira proti sleparski reformi, sprejeti v parlamentu korupcije. Po shodu je množica odkorakala k Petöffyjevemu spomeniku, kjer se je potem razšla. Policija se je izjemoma pametno vedla in ni kalila miru.

PETRU ZVIŠAJO PLAČO.

Belgrad, 18. Vlada predloži skupščini, čim se zopet snide, zakonski načrt, po katerem se ima zvišati civilna lista na dva milijona dinarjev. (Za Srbijo že čeden znesek! To so profiti, ki jih bo — narod imel od vojne!)

GENERALNA STAVKA V BELGIJI ZOPET PROGLAŠENA.

14. april.

Bruselj, 18. Klerikalna vlada je v poslanski zbornici prelomila dano besedo, da izpelje volilno reformo, ako socialno demokratična stranka prekliche generalno stavko. Vzlic temu, da je vodstvo socialistične stranke odpovedalo generalno stavko, vlada še vedno odklanja premenbo ustave. Vsled tega podlega besedolomstva, se je lotila delavstva v vsej deželi velikanska razburjenost. Takoj se je zbral narodni stavkovni odbor in se posvetoval, kaj naj z ozirom na klerikalno prevaro priporoča strankinemu zboru, ki se snide o Veliki noči. Odbor je sklenil priporočati kongresu, naj se generalna stavka zopet proglasi za 14. april.

KRVAVI MANEVRI.

4 osebe ranjene.

Pariz, 18. Iz Londona javljajo, da je v nedeljo pri strelnih vajah francoske mornarice krogla z oklopnice »Jules Ferry« zadela neko hišo v Bois Voy, predrila streho, padla v prvo nadstropje in težko ranila štiri osebe.

PONESREČEN AVIATIK.

Pariz, 17. Aviatik Mercier, ki je včeraj popoldne letal z aeroplanom v Anbericu, je padel, ko je delal v zraku krog, na tla in je mrtev obežal.

DEVET MORNARJEV UTONILO.

Kristijanija, 18. Pri kopanju v bližini Frierikshalla je utonilo devet mornarjev.

HOMATIJE NA DALJNEM VZHODU.

Kitajske čete marširajo na Mongolsko. Peterburg, 17. Na izživalen telegram mongolskega hutuha je odgovoril predsednik ki-

tajske republike, da prekine nadaljno občevanje z mongolsko vlado, ker se je prepričal, da so vsa pogajanja brezuspešna.

Peterburg, 17. Peterburško brzojavno agentstvo poroča iz Kvang-čeng-cu, da se je že začel pohod kitajske vojske v Mongolijo. Doslej je odšlo 3500 mož dvajsete divizije.

ZAGONETNA POROKA.

London, 18. »Daily Mail« poroča iz Novega Jorka: V Brooklinu (del mesta Novi Jork) se je pričel proces zaradi zakona, ki ga je lani meseca julija sklenil 45letni mož s 75letno ženo, in v zvezi s tem zaradi dedščine, ki znaša dva milijona in pol. Junak procesa je bivši angličanski pastor Turner, ki je prestopil na katoličanstvo in si znal pridobiti plemstvo. Oče mu je zapustil dva milijona in pol pod pogojem, da se oženi. Sedanjí markí je nastopil pri sodišču, da se mu prizna dedščina, češ da je lani v Rimu poročil gospo Canston, ki je tri mesece pozneje umrla. To izpodbijajo drugi sorodniki, trdeči, da se je v Rimu samo cerkveno poročil, kar ni zakonito veljavno, in da je bil mož dotične žene ob času poroke še živ.

VELIK VLOM.

70 milijonov dolarjev ukradenih!

Novi Jork, 17. Včeraj so vlomilci pokopali klet neke zastavnice in razbili hranilne blagajne. Odnegli so baje za četrto milijona draguljev in za 70 milijonov akcij baje iz Harrimanovega premoženja.

Vestnik organizacij.

Glavni odbor »Vzajemnosti« v Ljubljani ima jutri v sredo ob 10. popoldne v pisarni pogrebne družbe, Resljeva cesta 24, važno sejo, na katero so vabljene tudi odborniki drugih podružnic »Vzajemnosti« in zaupniki strokovnih organizacij.

Ljubljanska podružnica planinskega društva »Die Naturfreunde« ima v četrtek 20. t. m. ob 8. zvečer važen sestanek, da zavzamejo člani stališče napram predlogom, ki so predloženi glavnemu zborovanju zveze, člani, ki se niso poravnali svojih prispevkov, naj čimprej izpolnijo svojo dolžnost, kar je denar treba poslati centrali. — Prihodnji četrtek bo predavanje o »Življenju in delu Karla Narxa« in je želeli najobitnejše udeležbe. Odbor.

Novice.

* Snejni plaz. V norveških gorah, v dolini Gudbrand, je pridrvel na selo Sjaak v noči od četrta na petek snežni plaz, ko je vse prebivalstvo že spalo. O polnoči sta se odtrgala dva saina snežna plazova in zasula skoraj polovico vasi. Tri velike kmetijske domove je popolnoma razsul plaz, mnogo drugih pa težko poškodovale. Doslej so izvele izpod snega 15 mrtvih oseb, m.d. ujmili pet otrok in sedem težko ranjenih.

* Bizantinizem ameriških oblastí. V ameriški republiki se je v naselniški gospodski že tako globoko zajedel bacil bizantinizma, da smatrajo človeka za hudodelca, ako je kakšnega evropskega vladarja razžalil. To dokazuje afera Myliusa, angleškega časnikarja in sourednika »Liberator«, ki je izhajal v Parizu. Dotični list je prinesel vest, da se je angleški kralj kot valeški princ oženil s hčerjo admirala Mihaela Seymour. Za to vest je dobil Mylius eno leto ječe. Ko je Mylius prišel v Ameriko, so ga odvedli na Ellis Island. Tam so mu povedali, da mu ne dovolijo stopiti na suho, ker je človek nižje npravne vrednosti. Mylius je seveda apeliral na sodišče in sodnik Ryes je razveljavil odredbe naselniške gosposke.

* Serum proti jetiki. Amerikanski zdravnik Piorowski je v Pittsburghu pričel razširjati serum proti jetiki, ki je napravil pri metodi dr. Friedlana. Časnik »po očajo, da so se prvi poskusi o' nesli. Wendar p. dr. Heid pravi, da h če počakati še en teden, preden izreče svojo sodbo o učinkih novega serumu proti etiki.

* Ne frankirana pisma — novo bojno orožje smražetk. Iz Londona poročajo: Smražetke so te dni pričele z novim bojnim sredstvom za discego političnih pravic. Odv tnilom, posla em, duhovnikom, učiteljem, trgovcem, sploh vsem osebam, ki so vpisane v adresni knjižji, pošiljajo ne frankirana pisma in prejemaleci morajo plačati 60 vinarjev kazni. V pisnih je okrožnica, ki zahteva volilno pravico za ženske.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Kupujte obutev, kjer je ceneje!

Moški čevlji za štrapaco . . . . . K 7—
Visoki damski čevlji . . . . . K 7—

Velika zaloga vsakovrstnih čevljev za moške, ženske in otroke iz ševro in boks usnja, modernih in trpežnih vse po jako nizkih cenah.

Zaloga čevljev

Alf. Fränkel, kom. družbe

vodja Josip Hočevar

Ljubljana, Stritarjeva ul. 9.

Največje podjetje te vrste v Avstriji. — 132 prodajalen,

Popravila se po ceni računajo.

Pošilja se tudi po pošti.

Tako gre v tek juha

iz MAGGI kock po 5 v.

Zahtevajte izrečno kocke z imenom MAGGI in z

varetno znamko zvezdo s križcem.

Pazite, da ne dobite kaj drugega!

B. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

Brez konkurence!

Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga. Solidna postrežba. Najnižje cene.

Pri sedanjih draginjah bode vsakdo z veseljem pozdravil, da od 20. februarja 1913 naprej v moji modni trgovini za gospode dobrovoljno

odračunam 10% popusta

vsakemu odjemalcu pri gotovem plačilu od mojih skromnih stalnih cen pri nakupovanju klobukov, čepic, srajc, spodnjih blač, majic, ovratnikov, zapetnic, kravat, rokavic, nogavic, naramnic, žepnih robcev, palic, dežnikov, gumb itd. Opozorim istočasno, da je moja modna trgovina za gospode, založena nedvomljivo z najnovejšim in najboljšim blagom iz prvih in zaresljivih tovarov, in sicer v nedvomljivo največji izbiri.

Z odličnim spoštovanjem se priporoča

Pazite na cene v izložbah! Modna in športna trgovina za gospode **P. MAGDIČ, Ljubljana,** nasproti glavne pošte

ZASTONJ ni nič, ampak za 1 K 80 vin. dobiš „Zarjo“ ves mesec. Vsak delavec mora biti nanjo naročen.

Naznanilo!

Izgotovljene obleke za moške in dečke (otroke).

Velika izber. — Nizke cene

Pri Škofu

Ljubljana, Medarska ulica -- Pred Škofijo št. 3, zraven škofije -- nasproti gostilne „Pri Sokolu“.

Delavske konsumne zadruge ZA TRST, ISTRO IN FURLANIJO

vpisana zadruga z omejenim jamstvom.

Cenjeni člani!

Tudi letos bode izdelovala naša pekarna

velikonočne pince

in dobro bi bilo, ako bi se oni člani, ki si jih želijo nabaviti, pustili zabeležiti v skladišču, kjer se poslužujejo. — Cena jim bo

1.—, 2.—, 3.—, 4.— in 5.— kron komad.

Pince bodo izdelane iz samega jajčjega rumenjaka (brez vode) in iz naravnega masla.

V naši pekarni, nahajajoči se v

ulici S. Marco števil. 17 na dvorišču

se bodo pekle slaščice, pričnši s sredo 19. marca — pri tej priliki bode odprta pekarna cel dan — po naslednjih cenah.

Kruhi, tehtajoči 1 kg	K	—30 komad
Kruhi, tehtajoči 1 do 2 kg	"	—40 "
Kruhi tehtajoči več kot 2 kg	"	—50 "
Presnitz brez razlike	"	—40 "
Pršuti s testom vred	"	1—

Kakor običajno, imeli bomo tudi letos velikonočne pršute. Cena jim bode letos K 2 80 kg, Kosi pršuta od 2 kg naprej. Izbrana vrsta iz Gradca

Priporočamo toplo našim članom, da se pravočasno zabeležijo v skladiščih za največjo pinc in pršutov, da ne ostanejo nepreskrbljeni.

Spremenjene cene:

Jajca	po K	—09
Smrek na platnu	"	—06
Med v vrčkih od 1/2 kg	"	—50
Med v vrčkih od 1/4 kg	"	—80
Med v vrčkih od 1/2 kg	"	1-60
Med v vrčkih od 1 kg	"	3—
Dateljni kg	"	—72

Ravnateljstvo.

MOJA ZENA

in vsaka pametna in varčna gospodinja rabi namesto dragega kravjega sirovega, kuhanega ali namiznega masla boljše, zdraveje, redilneje in izdatneje in skoro polovico ceneje

margarino „Unikum“

Dobiva se povsod ali pa naroča naravnost.

Združene tvornice za margarino in sirovo maslo

Dunaj, XIV. Diefenbachgasse 59.

Priporoča se domača najnovejša

konfekcijska trgovina

Maček & Komp.

Franca Jožefa cesta št. 3.

Sprejemajo se naročila po meri ter se izvrše točno in solidno.

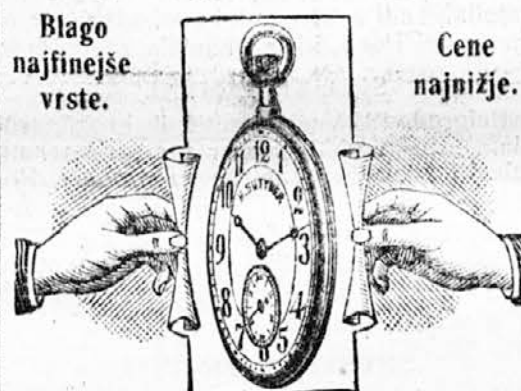
Založniki c. kr. priv. juž. železnice.

Solidna postrežba. — Najnižje cene.

Najlepša velikonočna darila

s katerimi razveselite svoje, si nabavite prav poceni, če se obrnete takoj na največjo zalogo ur, zlatnine in srebrnine

Blago najfinije vrste.

Cene najnižje.

H. Suttner

Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

„IKO“ Tovarniška znamka **„IKO“**

Naročite krasni veliki ilustrirani cenik, ki ga dobite zastoj in poštnine prosto.

Za pomlad se priporoča nova modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. Kette

Ljubljana, Franca Jožefac. 3.

Gričar & Meječ, Ljubljana

Prešernova ulica števil. 9.

Največja zaloga zgotovljenih oblek za gospode, dečke in otroke. — Konfekcija za dame.

Točna postrežba.

Solidne cene.